

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

18.02.2025. Nr. 1.7-4/195

Uz 04.02.2025. Nr. b/n

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Aksīte"

pilnvarotajai pārstāvei

Sorainen ZAB SIA

vecākajai juristei M. Gruntei

Par atzinumu

Konkurences padome (turpmāk – KP) atkārtoti saņēma Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Aksīte" (turpmāk – Aksīte) iesniegumu ar lūgumu pārskatīt KP sniegto atzinumu par Aksīte veiktajiem pasākumiem uzticamības atjaunošanai un konkurences tiesību pārkāpuma gadījumu novēršanai nākotnē (turpmāk – Iesniegums) atbilstoši Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 43. panta otrajai un trešajai daļai.

Iesniegumā norādīts, ka ne no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu (turpmāk – Direktīva) 57. panta 6. punkta (skat. arī Direktīvas preambulas 102. paragrāfā sniegto skaidrojumu šī punkta interpretācijai), Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) pamatnostādnēm "Paziņojums par līdzekļiem cīņai pret slepenām norunām publiskajā iepirkumā un par norādījumiem, kā piemērot ar tām saistīto izslēgšanas iemeslu" (turpmāk – EK vadlīnijas) sniegtā skaidrojuma neizriet, ka personāla izmaiņu veikšana (t. sk. "visu saikņu saraušana" ar pārkāpumā iesaistīto amatpersonu) katrā gadījumā ir obligāts un kumulatīvs noteikums uzticamības atjaunošanas pasākumu kopumā. Tieši pretēji, Direktīvā un EK vadlīnijās ir uzsvērts iepirkumu rīkotāja (vai šai gadījumā KP) pienākums katru gadījumu izvērtēt individuāli (t. i. "konkrētajos apstākļos"), ievērojot samērīguma principu un apstākli, ka, izslēdzot kādu pretendentu, tiek ierobežota konkurence un izvēles iespējas (par pēdējo skat. arī EK vadlīniju 5.3. sadaļu).

KP norāda, ka samērīguma principa piemērošanā¹ tiek ņemts vērā kopsakarība ar nepieciešamo veicamo pasākumu izpildi uzticamības atjaunošanai attiecībā pret KP lēmumā konstatēto pārkāpumu² – iesaistītās personas, ilgums, "epizožu" skaits (dalība vairākos iepirkumos) utt., tādējādi KP, sniedzot noteiktu atzinumu, vadījās no tiesu praksē nostiprinātām

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu preambulas 101. punkta trešais teikums,

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu (turpmāk – Direktīva) 57. panta 6. punkta trešā daļa - Ekonomikas dalībnieku veiktie pasākumi tiek izvērtēti, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma vai pārkāpuma smagumu un konkrētos apstākļus,

atziņām, proti, ievērojot samērīguma principu, tiek ņemti vērā visi nozīmīgie faktori.³

Iesniegumā ir pareizi akcentēts, ka **iepirkumu rīkotāja pienākums (ne KP pienākums)** ir katru gadījumu izvērtēt individuāli (t.i. “konkrētos apstākļus”), ievērojot samērīguma principu un apstākli, ka, izslēdzot kādu pretendentu, tiek ierobežota konkurence un izvēles iespējas.

Atbilstoši Eiropas Savienības tiesu praksei līgumslēdzējai iestādei (Pasūtītājam, iepirkuma rīkotājam) un **tikai tai ir uzdevums** pretendentu atlases stadijā novērtēt vajadzību izslēgt kandidātu vai pretendentu no publiskā iepirkuma procedūras, nepieļaujot tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tikai valsts konkurences iestādei ir piešķirtas pilnvaras lemt par ekonomikas dalībnieku izslēgšanu no publiskā iepirkuma procedūrām konkurences tiesību normu pārkāpuma dēļ.⁴ Latvijā tiesu praksē jau nostiprinājusies atziņa, ka KP Atzinums galīga rakstura sekas nerada. PIL 43. pants nenoteic, ka kompetentās iestādes atzinums ir pasūtītājam saistošs, bet atstāj izšķiršanos – vai tas uzskata iesniegto skaidrojumu un pierādījumus par pietiekamiem uzticamības atjaunošanai un tādu pašu un līdzīgu gadījumu novēršanai nākotnē – pasūtītāja ziņā, kura lēmumu pieteicēja attiecīgi var apstrīdēt.⁵

Turklāt, kā jau izriet no Iesniegumā ietvertās atsauces uz Iepirkumu uzraudzības biroja sniegto viedokli Aksītei, tad tā apstiprina KP skaidrojumu par PIL normu piemērošanu, kas atstāj gala lēmuma pieņemšanu par konkrēta pretendenta uzticamības atjaunošanu tieši pasūtītāja pārziņā. KP nesaista citu subjektu, tostarp, Altum iekšējā politika atzīt vai neatzīt pretendentus, ekskluzīvi balstoties uz KP pieņemto atzinumu. Jebkuram pasūtītājam tāpat ir jāievēro PIL normas un KP atzinumu saturs netiek pakļauts katra individuāla pasūtītāja pieejai uzticamības novērtēšanā.

KP, vērtējot uzticamības atjaunošanas iespēju jau iepriekš ir definējusi vairākus kritērijus/darbības, kuras īstenojot KP sniegs pozitīvu novērtējumu, šobrīd, kā tas tika konstatēts iepriekš, Aksīte ir izstrādājusi un apstiprinājusi vadlīnijas darbības atbilstībai konkurences tiesībām, veikusi pasākumus uzņēmumā, lai nodrošinātu darbinieku izglītošanu konkurences tiesību jautājumos un sadarbojusies ar KP, noslēdzot izlīgumu par tiesiskās strīda izbeigšanu lietā un vienojusies par naudas soda samaksas grafiku. Ņemot vērā minēto, KP ieskatā, īstenošanās aktivitātes ir pietiekamas, lai pasūtītājs vērtētu Uzticamības atjaunošanas iespēju.

Vienlaicīgi norādāms, ka tikai Pasūtītāja kompetencē ir vērtēt, vai ir nepieciešams un ir iespējams īstenot vēl kādus pasākumus, kas uzskaitīti Direktīvas preambulas 102. punktā – piemēram, visu saikņu saraušana ar personām, kuras ir iesaistītas neatbilstīgajā rīcībā, vai atbilstīgi personāla reorganizācijas pasākumi vai ziņojumu sniegšanas un kontroles sistēmu ieviešana vai iekšējās revīzijas struktūras izveide vai iekšējo atbildības un kompensācijas noteikumu pieņemšana, situācijā, kad tirgus dalībniekam ir tikai viens darbinieks, kurš vienlaikus ir gan valdes loceklis, gan vienīgais īpašnieks (dalībnieks/akcionārs).

Eiropas Savienības tiesu praksē norādīts, ka pretendentu godīguma un uzticamības vērtējumu sasaistīšana ar secinājumiem valsts konkurences iestādes lēmumā, kurš tostarp attiecas uz turpmāku dalību publiskā iepirkuma procedūrā, apdraud novērtējuma brīvību, kas līgumslēdzējai iestādei ir saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta pirmo daļu.⁶

Tādējādi, KP ieskatā, Pasūtītāja paļaušanās tikai uz KP sniegto Atzinumu, patstāvīgi nevērtējot apstākli, ka, izslēdzot kādu pretendentu, tiek ierobežota konkurence un izvēles

³ Eiropas tiesas 21.12.2023. spriedums Lietā C-66/22 Infraestruturas de Portugal SA, Futrifer Indústrias Ferroviárias SA pret Toscca – Equipamentos em Madeira Lda, 80. punkts,

⁴ Turpat, 75. un 84. punkts,

⁵ Senāta rīcības sēdes 29.02.2024. lēmums Lietā Nr. 680061123, SKA-447/2024, 2. punkts,

⁶ Eiropas tiesas 21.12.2023. spriedums Lietā C-66/22 Infraestruturas de Portugal SA, Futrifer Indústrias Ferroviárias SA pret Toscca – Equipamentos em Madeira Lda, 82. punkts.

iespējas, ir pretējs gan Direktīvas, gan EK vadlīniju būtībai un gan tiesu praksei par Pasūtītāja uzdevumu iepirkuma procedūrā. KP Atzinums var būt tikai kā viens no vērtējamiem apstākļiem, bet nevis arguments vai pamats pretendenta izslēgšanai no iepirkuma procedūras.

Priekšsēdētāja p. i.

I. Šmite